

Яковець Ірина Станіславівна, начальник управління Північно-Східного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України, доктор юридичних наук;
Колб Роксолана Олегівна, слухач магістратури Міжрегіональної академії управління персоналом

КРИМІНАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ ДКВС УКРАЇНИ ПІД ЧАС УЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

Корупційна злочинність серед працівників Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВСУ) є досить складним феноменом, який з позиції особливостей механізму індивідуальної злочинної поведінки можна умовно диференціювати на дві складові кримінальних практик:

1) функціональні корупційні злочини – ті, що до внесення відомих змін до КК України, охоплювалися поняттям «хабарництво». Наразі перелік цих злочинів, суб'єктами яких є службові особи публічного права, становлять передбачені ст. 368 та 369 КК України. До них можна долучити також привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України);

позафункціональні корупційні та інші корисливі злочини у сфері службової діяльності – ті, ознаки складу яких передбачені ст. 364, ч.ч. 1, 3 ст. 365, ст.ст. 366-1, 368-2, 369-2 КК України. З-поміж останніх у судовій практиці наявні лише злочини щодо зловживання владою або службовим становищем, ненасильницького переведення влади або службових повноважень, зловживання впливом. Ці обставини надають підстави для об'єднання їх в умовно окрему групу – об'єкт кримінологічного дослідження та запобіжного впливу.

Функціональні корупційні злочини, як доводять дослідження, утворюють ядро злочинності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України у сфері їх службової діяльності. Загалом проблема корупції для нашої країни має загальносоціальний, системний характер. З урахуванням того, її відомчий зріз відображає основні тенденції та закономірності феномену корупції, зберігаючи окремі специфічні риси, визначені цілями й задачами діяльності персоналу органів та установ виконання покарань, компетенцією його працівників, станом і характером окремих усталених асоціальних неформальних практик, поширених в установах виконання покарань, зокрема закритого типу. Врахування цих обставин дозволяє виділити такі особливості зазначеного елемента (стадії) механізму корупційної злочинної поведінки персоналу ДКВСУ, пов'язаної з отриманням неправомірної вигоди, на відповідних його етапах:

1. Прийняття рішення про вчинення злочину, його планування. У науковій літературі прийняття рішення розглядається як процес, що залежить від:

- а) обсягу інформації про об'єкт дії, про виконавців та умови, за яких відбуватиметься дія;
- б) мотивів суб'єкта;

в) рис характеру суб'єкта, а в разі колективного прийняття рішення – від характеру відносин у групі [1, с. 112].

2. Реалізація прийнятого рішення – ключова стадія механізму індивідуальної злочинної поведінки. Ситуації вчинення корупційних злочинів персоналом ДКВСУ виявляє такі її особливості:

а) первинний контакт із надавачем неправомірної вигоди – засудженим, утримуваним під вартою або особою, яка представляє його інтереси, чи іншою особою, яка зацікавлена в неправомірному використанні персоналом ДКВСУ своїх службових повноважень (наприклад, щодо оперативного управління майном, майновими комплексами);

б) безпосереднє отримання неправомірної вигоди, що зазвичай передує вчиненню дій з використанням службових повноважень.

3. Учинення дій з використанням службового становища згідно з умовами угоди з надавачем неправомірної вигоди. Аналіз та узагальнення матеріалів кримінальних справ і проваджень щодо персоналу ДКВСУ за вчинення корупційних злочинів, а також зібраних експертних оцінок дає підстави для висновку, що серед дій, учинюваних зазначеними суб'єктами, як умови отримання неправомірної вигоди переважають:

а) пронесення (сприяння пронесенню) засудженим предметів, заборонених до обігу в установі виконання покарань закритого типу – наркотичних засобів, психотропних речовин, алкогольних напоїв, мобільних телефонів тощо;

б) прийняття рішень з використанням службових повноважень на користь засуджених, утримуваних під вартою, інших осіб, які не є учасниками кримінально-виконавчих відносин;

- в) службове підроблення (складання неправдивих довідок, висновків тощо);

- г) надання вказівок підлеглим, зловживання впливом та інше.

Отже, корупція серед персоналу ДКВС України є складною прикладною проблемою, що потребує детального розв'язання на теоретичному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Самотієвич В. О. Кримінологічна характеристика особистості працівників ОВС України, які вчиняють злочини : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Валерія Олександрівна Самотієвич. – Харків, 2012. – 226 с.

Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23 черв. 2005 р. //

О
ф
і
ц
і
й
н
и
й

в
і
с
н
и
к

У
к
р
а
ї
н
и
.

–
2
0
0
5
.

–
№

3
0
.

–
С